

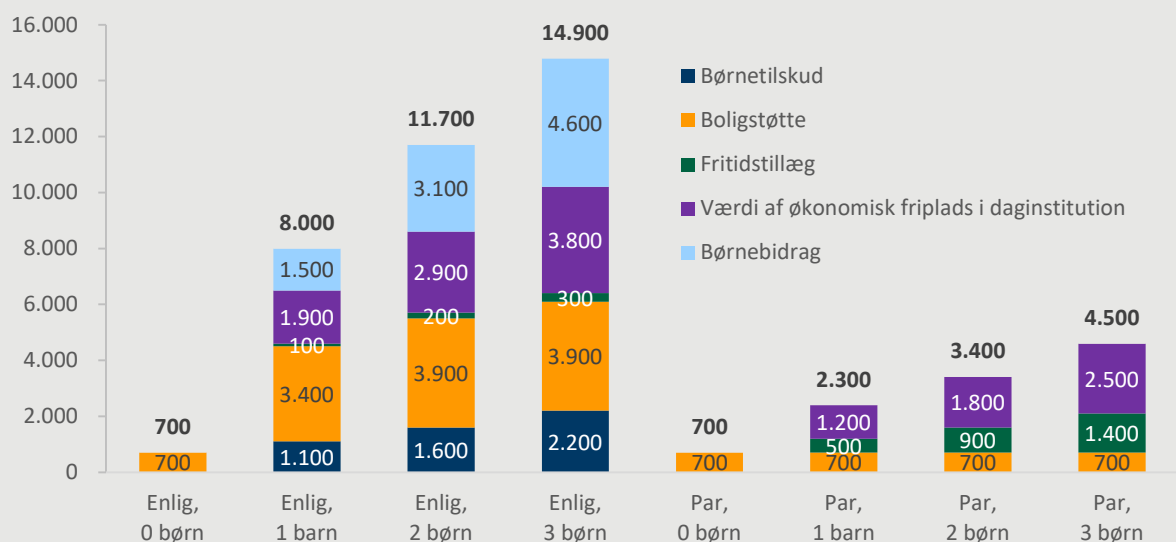
# Enlige forsørgere: Højere marginalskat end topskatteydere og svagt incitament til at tage et lavtlønnsjob

Af seniorøkonom Jørgen Sloth (6166 2798), chefkonsulent Carl-Christian Heiberg og specialkonsulent Thomas Due Bostrup  
03-09-2024

Enlige forsørgere har været i fokus i to nyere politiske aftaler: Kontanthjælpsaftalen og skatteaftalen.

- Status efter de to aftaler er, at enlige forsørgere får meget store offentlige tilskud, jf. figuren nedenfor, og har et svagt incitament til at tage et lavtlønnsjob. Ydelsen på kontanthjælp udgør ca. 85 pct. af indkomsten i et lavtlønnsjob. Det er højere end de 80 pct., som Finansministeriet betegner som et "svagt incitament til beskæftigelse".
- Det står i kontrast til idéen om, at det er sundt for børn at se deres forældre i job, hvilket også er budskabet i skattereformen, hvor det fremgår at: "Regeringen ønsker at vise alle børn, at det at gå på arbejde er det normale". Og det skaber risiko for lavindkomstfælder, hvor enlige forsørgere fastholdes på kontanthjælp, fordi gevinsten ved at komme i job er lav.
- Desuden indebærer aftalerne fortsat meget høje marginalskatte på 57 pct. for mange enlige forsørgere. Det er højere end for en topskatteyder. Dvs. hvis en enlig forsørger ønsker at tage en vagt mere som fx SOSU-assistent eller sygeplejerske, så skal hun for hver 100 kr. aflevere 57 kr. i skat og mistede overførsler og får kun lov til at beholde 43 kr. til sig selv.
- De høje marginalskatte skyldes, at man bliver aftrappet i både boligstøtte og friplads i daginstitution, når man tjener mere.
- For at forøge gevinsten ved at komme i job og tage en ekstra vagt, foreslås en reform af boligstøtten. Reformen sænker marginalsatten med ca. 17 pct.-point for mange enlige forsørgere og øger incitamentet til at tage et lavtlønnsjob mærkbart. Samtidig sikres, at ydelsen for en kontanthjælpsmodtager fortsat er på et rimeligt niveau, idet reformen fortsat sikrer en indkomst over Ydelseskommisionens grundbudget.

**Tilskud mv., som er forskellige for enlige forsørgere og par – kontanthjælp, forhøjet sats**



Anm.: Børnebidraget betales af den anden forælder

Kilde: CEPOS-beregninger

## Enlige forsørgere i fokus i to nyere politiske aftaler

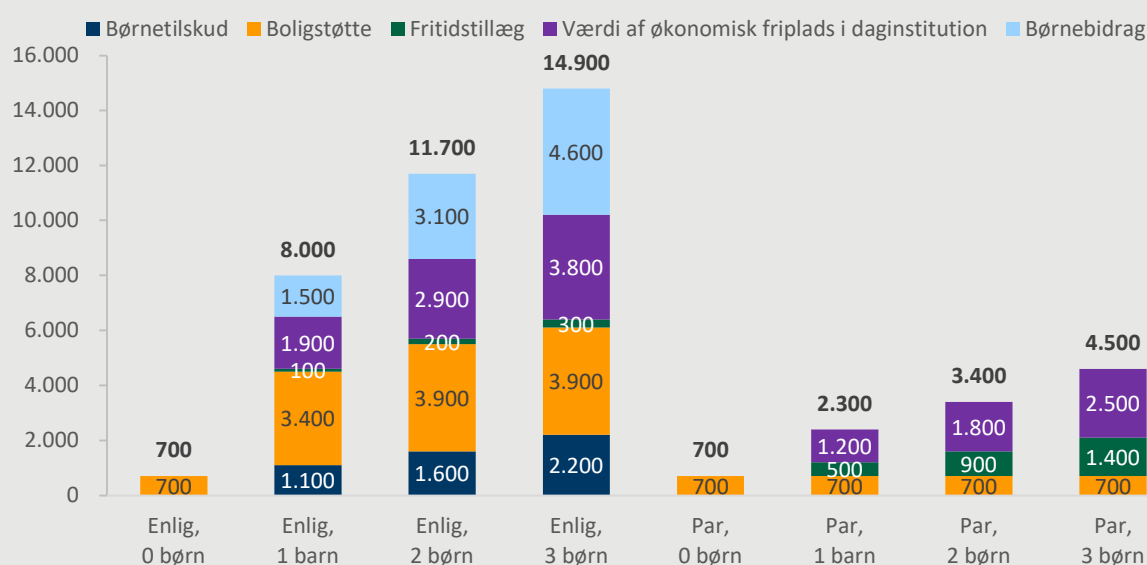
Enlige forsørgere har været i fokus i to nyere politiske aftaler:

- Kontanthjælpsaftalen: Øger indkomsten efter skat med ca. 2.000 kr. for enlige forsørgere på kontanthjælp.
- Skatteaftalen: Forhøjer det særlige beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere.

Allerede inden disse aftaler var der en betydelig grad af økonomisk støtte til enlige forsørgere, i form af børnetilskud<sup>1</sup>. Desuden er både boligstøtte og økonomisk friplads i daginstitutioner indrettet således, at de er særligt gunstige for enlige forsørgere, jf. figur 1.

**Figur 1**

**Tilskud mv., som er forskellige for enlige forsørgere og par – kontanthjælp, forhøjet sats**



Anm.: Børnebidraget betales af den anden forælder

Kilde: CEPOS-beregninger

Denne analyse viser, at den nuværende indretning af ydelser mv. efter de to aftaler giver anledning til nogle uhensigtsmæssige incitamenters for enlige forsørgere.

- Lav gevinst ved lavtlønsjob for kontanthjælpsmodtagere
- Lav gevinst for lønmodtagere ved at arbejde ekstra (høj sammensat marginalsat)

Desuden indeholder analysen et forslag til en konkret reform, der kan forbedre disse forhold, samtidig med, at ydelsen for kontanthjælpsmodtagere fortsat er over Ydelseskommisionens grundbudget.

<sup>1</sup> Børnetilskud består af dels godt 500 kr. om måneden pr. barn og dels et ekstra børnetilskud på ca. 550 kr. uanset antallet af børn. Dvs. en enlig med 2 børn får 1.550 kr. om måneden – og det er uanset, om man er på kontanthjælp eller i job. I 2022 blev der udbetalt i alt 2 mia. kr. i børnetilskud til enlige forsørgere. Dertil kommer børnebidrag fra den anden forælder.

## Enlige forsørgeres indkomstforhold

Der er knap 130.000 enlige forsørgere i Danmark, hvoraf 85 pct. er kvinder. Langt de fleste enlige forsørgere har 1 eller 2 børn. Cirka halvdelen af de enlige forsørgere er mellem 40 og 49 år, jf. appendiks 1.

Tabel 1 viser indkomstforholdene for en enig forsørger med 1 barn i 3 familietyper: Som kontanthjælpsmodtager, som lavtlønsarbejder og som lønmodtager med en årsløn på 400.000 kr. Enlige forsørgere er kendetegnet ved, at de udover den normale børnecheck får børnetilskud. Derudover er reglerne for boligstøtte og daginstitutionsbetaling særligt gunstige for enlige forsørgere. Endeligt modtager enlige forsørgere børnebidrag fra den anden forælder. Disse forhold betyder, at enlige forsørgere kan opretholde en forholdsvis høj indkomst, selv om de er på kontanthjælp eller i et lavtlønsjob.

Omvendt betyder den høje offentlige støtte til enlige forsørgere, at de økonomiske incitamentter til at arbejde er svækket. Indkomstspringet fra kontanthjælp til et lavtlønsjob eller fra et lavtlønsjob til et bedre betalt job reduceres, som følge af modgående virkning på boligstøtten og daginstitutionsbetalingen. Jo bedre den enlige forsørger klarer sig på arbejdsmarkedet, desto mindre får hun i boligstøtte og økonomisk friplads i daginstitution, og det reducerer guleroden ved at tage et lavtlønsjob og ved at arbejde ekstra.

**Tabel 1**

**Udbetalte ydelser/løn (efter daginstitutionsudgifter) for en enig forsørger over 30 år med 1 barn på kontanthjælp eller i job, kr. pr. måned**

	Kontanthjælps- modtager	I lavtlønsjob	I job med løn på 400.000 kr.
Løn	0	21.500	33.300
Kontanthjælp	14.700	0	0
Skat	-3.900	-6.100	-10.400
Børnetilskud	1.100	1.100	1.100
Børnebidrag	1.500	1.500	1.500
Børne- og ungeydelse	1.100	1.100	1.100
Boligstøtte	3.400	2.500	500
Fritidstillæg	100	0	0
<b>Disponibel indkomst</b>	<b>18.000</b>	<b>21.500</b>	<b>27.200</b>
Økonomisk friplads i daginstitution	1.900	1.900	1.400
<b>Disponibel indkomst samt værdi af økonomisk friplads</b>	<b>19.900</b>	<b>23.500</b>	<b>28.600</b>
<b>Memo-post</b>			
Boligstøtte samt værdi af økonomisk friplads	5.300	4.400	1.900

Anm.: Børnebidraget betales af den anden forælder  
Kilde: CEPOS-beregninger

## Gevinst ved lavtlønsjob

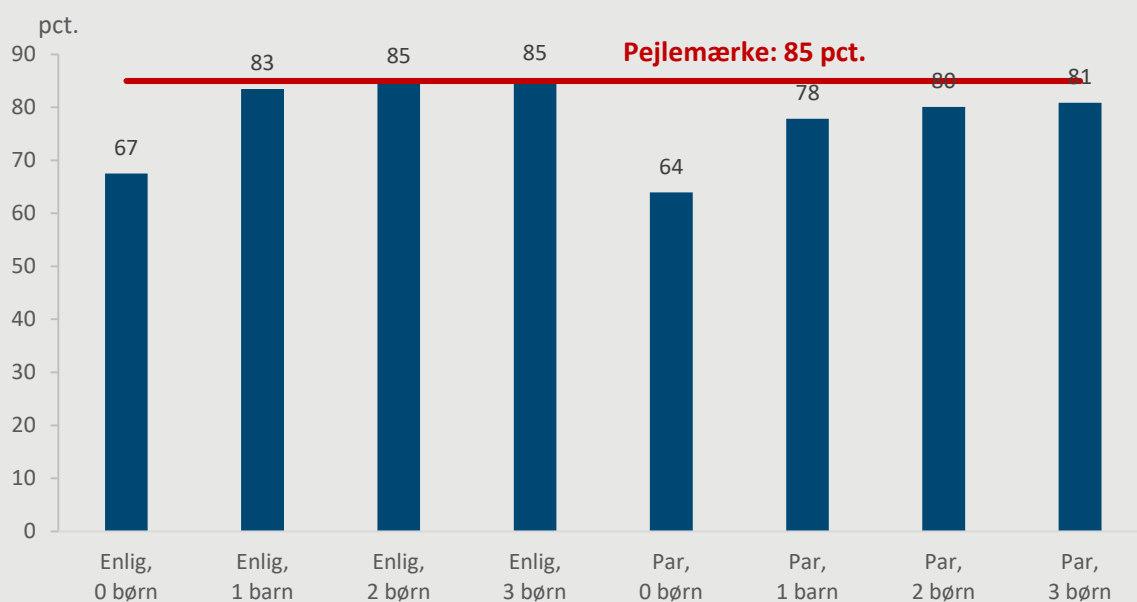
Af aftalen om kontanthjælpsreformen fremgår det, at indkomsten på kontanthjælp ikke bør overstige 85 pct. af den disponible indkomst i et lavtlønsjob. For enlige forsørgere går de nuværende regler helt til grænsen mht. dette pejlemærke, jf. figur 2.

Det er bemærkelsesværdigt, at SVM-regeringen i kontanthjælpsaftalen har valgt et pejlemærke, der hedder 85 pct. Finansministeriet anvender typisk en såkaldt nettokompensationsgrad på over 80 pct. til at beregne antallet af personer med svagt incitament til at tage et job<sup>2</sup>.

Det svage incitament står i kontrast til budskabet i skattereformen om, at *”Regeringen ønsker at vise alle børn, at det at gå på arbejde er det normale”*<sup>3</sup>.

**Figur 2**

**Disponibel indkomst på kontanthjælp ift. disponibel indkomst i lavtlønsjob**



Anm.: For par er begge enten på kontanthjælp eller i lavtlønsjob

Kilde: CEPOS-beregninger

<sup>2</sup> *”Der kan ikke objektivt fastlægges et bestemt niveau, der entydigt repræsenterer en svag økonomisk tilskyndelse til beskæftigelse. Derfor er personer med relativt svag økonomisk tilskyndelse indkredset ved at se på personer, som har en nettokompensationsgrad over 80 pct. Det skal dog bemærkes, at der også i denne gruppe er personer, som kan føle, at de har en betydelig økonomisk gevinst ved at deltage aktivt på arbejdsmarkedet.”*, Kilde: Ulighedsgeregørelse 2020, Finansministeriet. Nettokompensationsgraden er defineret som:

*”Nettokompensationsgraden opgjort i procent kan beregnes som 1 minus forholdet mellem forskelsbeløbet og den disponible indkomst i beskæftigelsesalternativet. Det svarer omtrent til forholdet mellem den disponible indkomst som ledig og den disponible indkomst som beskæftiget.”*

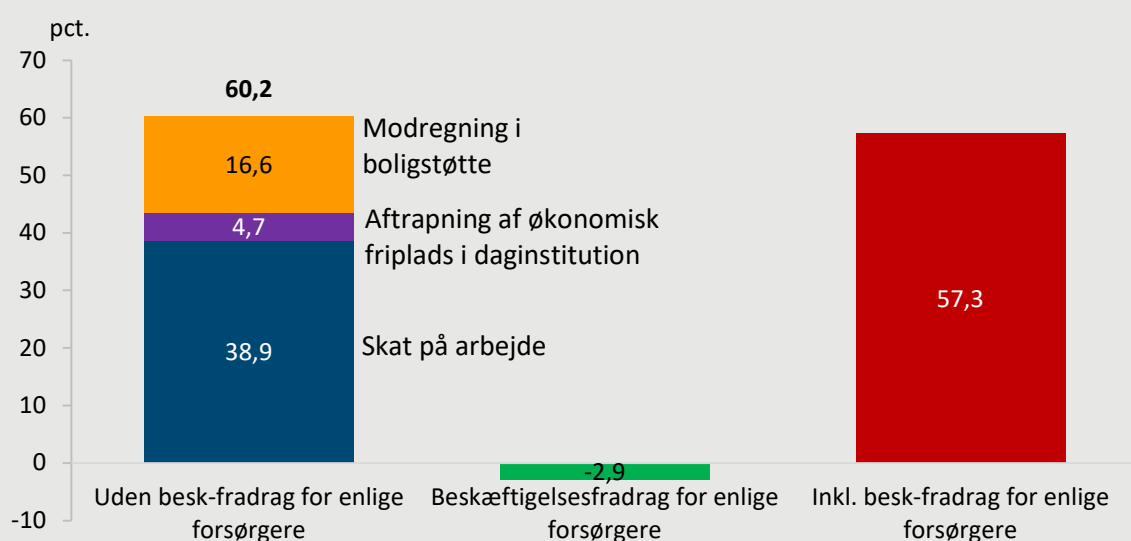
<sup>3</sup> Kilde: <https://skm.dk/media/zvfhd032/mere-attraktivt-at-arbejde-reform-af-personskat.pdf>

## Gevinst for lønmodtagere ved at arbejde ekstra (sammensat marginalskat)

Enlige forsørgere har generelt meget høje sammensatte marginalskatte, dvs. høj effektiv skat på ekstra arbejdsindkomst. Det skyldes, at de bliver ramt af både indkomstskat og indkomstaftapning af boligstøtte og af økonomisk friplads i daginstitutioner, når de arbejder ekstra<sup>4</sup>.

For en enlig forsørger med 1 barn, som tjener 300.000 kr. årligt (25.000 kr. i månedsløn), er den sammensatte marginalskat på 57,3 pct., jf. figur 3. Dvs. højere end marginalsakten for topskatteydere på 55,9 pct.

**Figur 3**  
Marginalskat, enlig forsørger med 1 barn i SFO, lønindkomst på 300.000 kr.



Anm.: 2030-regler

Kilde: CEPOS-beregninger

Indkomstaftapning af økonomisk friplads (4,7 pct.-point) og boligstøtte (16,6 pct.-point) øger marginalsakten fra de regulære 38,9 pct. i indkomstskat til 60,2 pct.

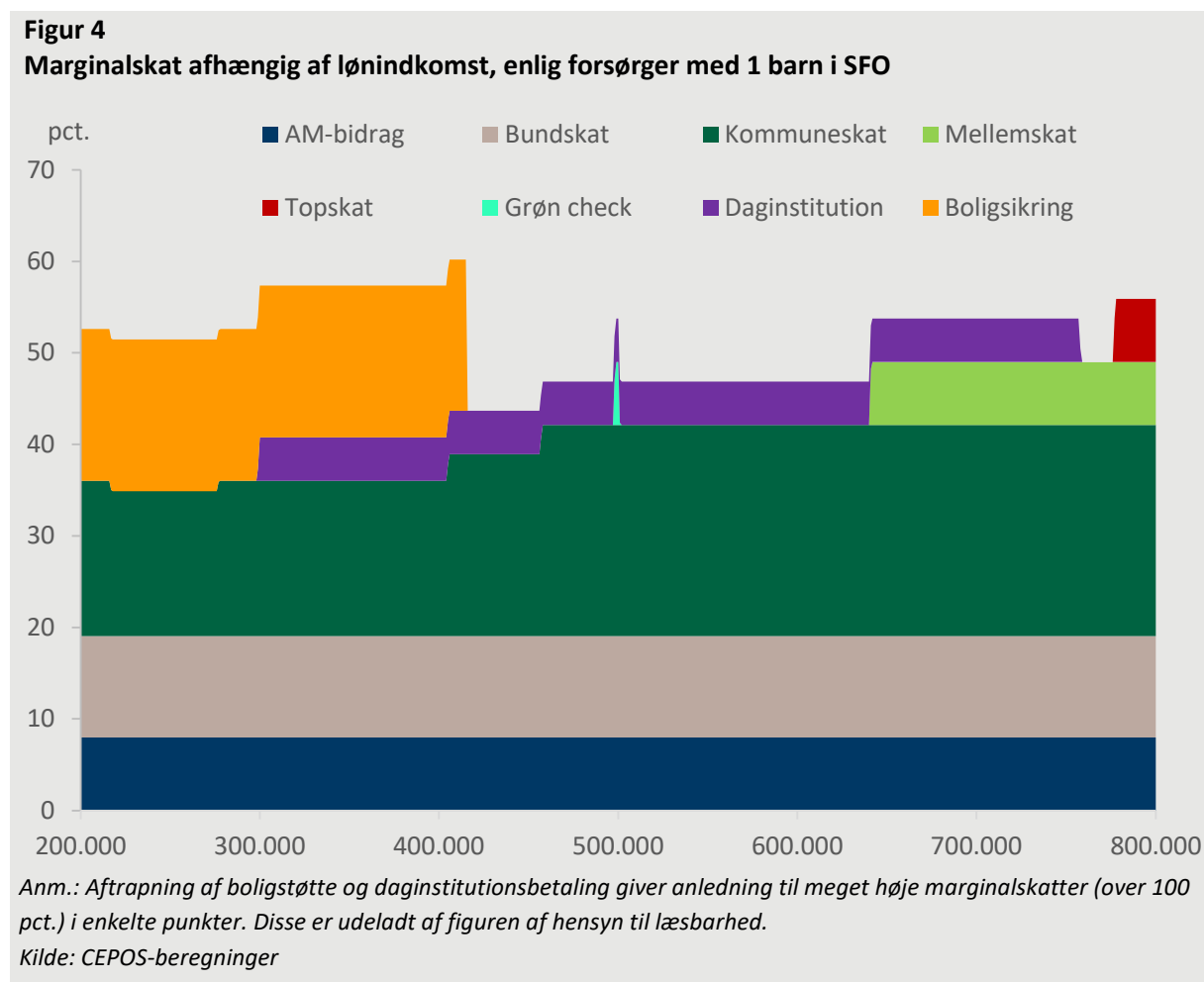
Beskæftigelsesfradraget for enlige forsørgere reducerer herefter marginalsakten med 2,9 pct.-point, så den samlede marginalskat bliver på 57,3 pct.<sup>5</sup> Dvs. når man tjener 100 kr. ekstra, så tager staten 57 kr., og man kan selv beholde 43 kr.

Dvs. at det særlige beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere i høj grad er en lappeløsning på de udfordringer, som indkomstaftapning af offentlige ydelser giver. Og endda en lappeløsning, som ikke for alvor reducerer den meget høje marginalskat for enlige forsørgere.

<sup>4</sup> Se bl.a. kapitel 6 i "[Fordeling og incitament 2013](#)", Økonomi- og indenrigsministeriet

<sup>5</sup> SVM-regeringens forhøjelse af det særlige beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere reducerer marginalsakten en anelse med 1,3 pct.-point. (så reduktionen i marginalsakten fra beskæftigelsesfradraget for enlige forsørgere øges fra 1,6 pct.-point til 2,9 pct.-point)

I figur 4 fremgår marginalsatten for enlige forsørgere for lønindkomster mellem 200.000 kr. og 800.000 kr. Det fremgår, at marginalsatten overstiger 50 pct. over et stort indkomstinterval fra ca. 200.000 til 415.000 kr., og fra 300.000 kr. til 415.000 kr. er den endda på mindst 57 pct.<sup>6</sup>



## Ydelsesniveau for kontanthjælpsmodtager sammenlignet med et grundbudget

Ydelseskommisionen præsenterede i 2021 et bud på et grundbudget baseret på Rockwool Fondens Forskningsenheds tidligere arbejde med et minimumsbudget. Ydelseskommisionen definerer grundbudgettet ved "at det muliggør et beskedent, men sundt liv med mulighed for at deltage i familie- og samfundsmæssige sammenhænge". Det er altså tænkt som en indikator for det

<sup>6</sup> I Figur 4 er der valgt en enlig forsørger med 1 barn i SFO. Andre enlige med børn i daginstitution vil typisk have endnu højere marginalskat, herunder pga. øget aftrapning af den økonomiske friplads i daginstitution. Dels fordi særligt vuggestue, men også børnehave, er dyrere end SFO, og dels fordi det er dyrere at have 2 børn fremfor 1 barn i daginstitution. I appendiks 3 er vist marginalsatten for en enlig forsørger med 1 barn i vuggestue og for en enlig forsørger med 2 børn i henholdsvis vuggestue og SFO.

rådighedsbeløb, der skal til hver måned for at opretholde en acceptabel, men beskedent levestandard. Et grundbudget er et godt udgangspunkt til at vurdere ydelsesniveauerne<sup>7</sup>.

Med den nye kontanthjælpsaftale bliver de samlede ydelser for fx en enlig med 1 barn på 18.000 kr. Det er 2.200 kr. over Ydelseskommisionens grundbudget, jf. tabel 2.

Enlige med 2 eller 3 børn er godt 3.000 kr. over Ydelseskommisionens grundbudget. Det er langt mere end for par med 2 eller 3 børn.

**Tabel 2**  
**Grundbudget og disponibel indkomst for kontanthjælpsmodtagere, forhøjet sats, kr. pr. måned**

	Enlig, 0 børn	Enlig, 1 barn	Enlig, 2 børn	Enlig, 3 børn	Par, 0 børn	Par, 1 barn	Par, 2 børn	Par, 3 børn
Grundbudget	11.300	15.800	18.500	21.900	17.500	21.000	24.400	28.100
Disponibel indkomst, ny kontanthjælpsaftale	10.400	18.000	21.800	25.000	18.900	23.800	25.300	26.800
Forskel	-900	2.200	3.300	3.100	1.400	2.800	900	-1.200

Der tages udgangspunkt i Ydelseskommisionens grundbudget. CEPOS har korrigeret dagsinstitutionsudgifterne til det nye kontanthjælpsniveau og opregnet grundbudgettet fra 2021-niveau til 2024-niveau med den forventede inflation og forventede huslejestigninger. Tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger

Beregningerne af disponibel indkomst er dokumenteret i appendiks 2.

Dvs. hvis sigtepunktet er, at ydelserne skal være på omtrent grundbudgettet, så kan ydelserne for enlige forsørgere godt reduceres.

## Reform af boligstøtten vil sænke marginalskat og øge gevinst ved lavtlønsjob

For de enlige forsørgere er der altså problemer med både høje sammensatte marginalskatte og en lav gevinst ved at arbejde. En oplagt løsning på disse problemer er en reform af boligstøtten, som netop er særlig gunstig for enlige forsørgere, jf. figur 1 ovenfor.

Både enlige og par uden børn er underlagt en regel om, at boligsikringen maksimalt kan udgøre 15 pct. af boligudgiften. For at reducere de høje marginalskatte kan man indføre en lignende regel for enlige forsørgere om, at boligstøtten fx maksimalt kan udgøre 25 pct. af boligudgiften for en enlig med 1 barn<sup>8</sup>.

For samtidig at forbedre gevinsten ved at tage et lavtlønsjob for kontanthjælpsmodtagere, foreslås det at indføre et boligstøtteloft for enlige forsørgere på kontanthjælp på 1.400 kr. Til sammenligning

<sup>7</sup> Man skal dog være opmærksom på, at der indgår relativt høje udgifter i grundbudgettet, dvs. at det vil typisk være muligt at klare sig for mindre end grundbudgettet. Ydelseskommisionen har fx lagt ind i sit grundbudget, at der er udgifter på ca. 700 kr. om måneden til forsikringer for en enlig med 1 barn. Det er højt, da en indboforsikring koster ca. 100-200 kr. om måneden. Den høje forsikringspræmie skyldes bl.a., at der også antages udgifter til A-kasse-kontingent, hvilket ikke er relevant for mange lavindkomstfamilier herunder fx kontanthjælpsfamilier. Månedlige transportudgifter på 1.100 kr. for en kontanthjælpsmodtager med 1 barn forekommer også højt.

<sup>8</sup> For enlige med 2 børn sættes loftet til 30 pct. og for enlige med 3 eller flere børn sættes loftet til 40 pct.

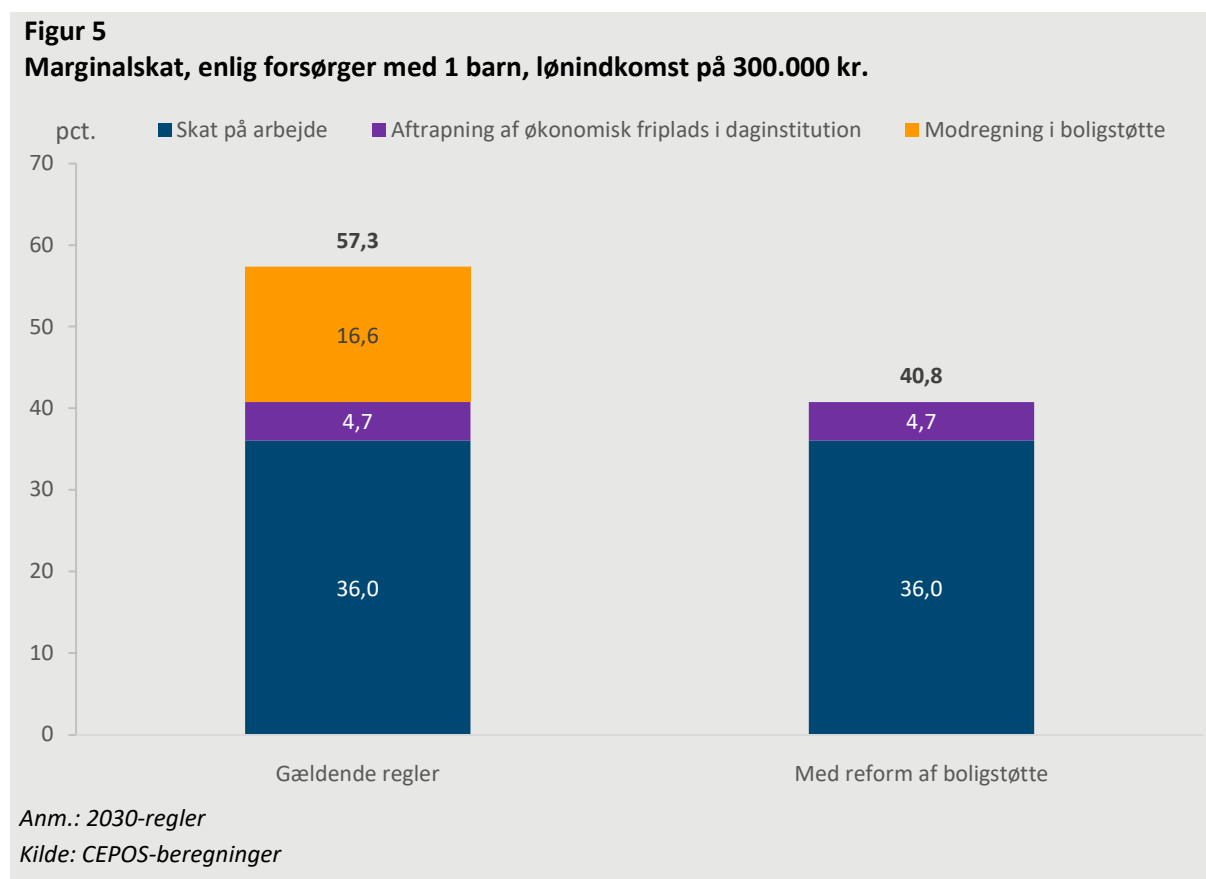
blev der med den nye kontanthjælpsaftale indført et boligstøtteloft for par på 350 kr. pr. person (dvs. 700 kr. i alt).

Forslagene indføres frem mod 2030, så der er mulighed for at tilpasse sig den lavere boligstøtte<sup>9</sup>.

Besparelsen fra reformen af boligstøtten kan anvendes på at sænke skatten på arbejde, fx ved at øge beskæftigelsesfradraget<sup>10</sup>.

### Reform: Effekt på sammensat marginalskat

Reformen af boligstøtten for enlige forsørgere vil medføre, at marginals-katten vil blive reduceret med 17 pct.-point for en indkomst på 300.000 kr., jf. figur 5.



Forslaget reducerer marginals-katten med 17 pct.-point op til en indkomst på ca. 330.000 kr. for en enlig med 1 barn, jf. figur 6, dvs. en mærkbar reduktion i et stort indkomstinterval. Der vil dog fortsat være et indkomstinterval med høje marginals-katter på over 57 pct. fra 330.000 kr. til 415.000 kr. Når

<sup>9</sup> Der er desværre ikke muligt at give et præcist bud på provenu-effekten af forslagene. Et forslag om at reducere boligstøtten til maksimalt 15 pct. af boligudgiften for både enlige og par med børn er tidligere blevet vurderet til at give en besparelse på ca. 1 mia. kr. og et øget arbejdsudbud på 1.600 personer, [jf. Finansministeriet](#). Et meget groft overslag er derfor, at reformen kan give i størrelsesordenen ½ mia. kr. i provenu

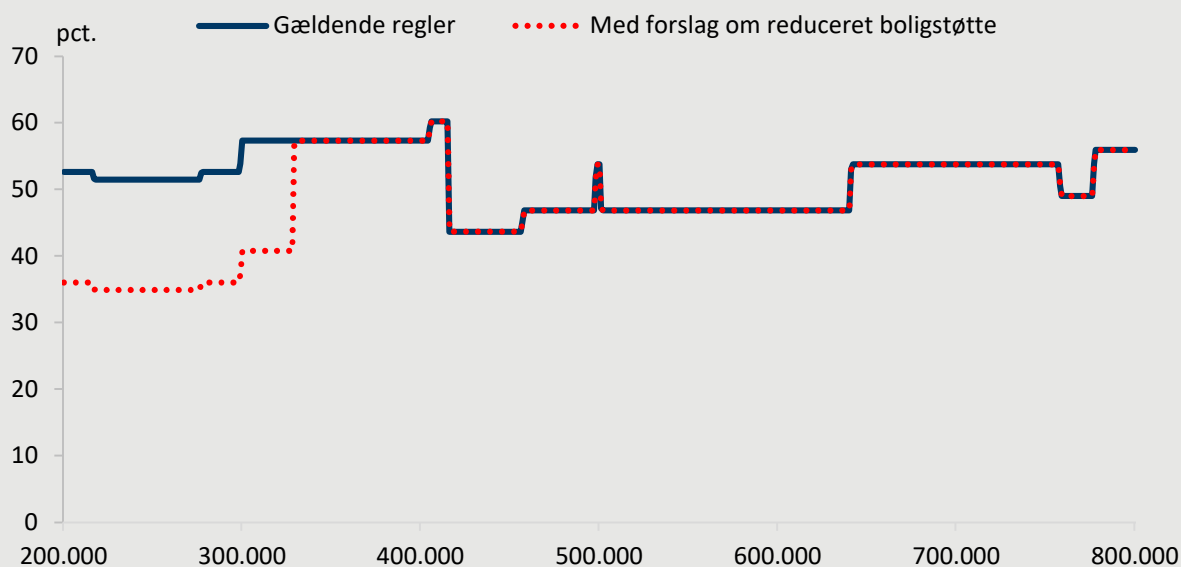
<sup>10</sup> For at undgå en forhøjelse af marginals-katten for nogle enlige forsørgere, fastholdes det særlige beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere med forslaget. Som en del af en større reform, der sænker skatten på arbejde, ville det være oplagt at forenkle skattesystemet, herunder ved at afskaffe det særlige beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere. Se "[Århundredets skattereform](#)", CEPOS, januar 2022, for et bud på en sådan skattereform.



det ikke reduceres med reformen, så skyldes det hensynet til, dels at der skal være en mærkbar gevinst ved at tage et lavtlønsjob for en kontanthjælpsmodtager, og dels at sigtepunktet for kontanthjælpen er Ydelseskommisionens grundbudget<sup>11</sup>.

**Figur 6**

**Marginalskat afhængig af lønindkomst inkl. forslag, enlig forsørger med 1 barn**



Anm.: Aftrapning af boligstøtte og daginstitutionsbetaling giver anledning til meget høje marginalsatter (over 100 pct.) i enkelte punkter. Disse er udeladt af figuren af hensyn til læsbarhed.

Kilde: CEPOS-beregninger

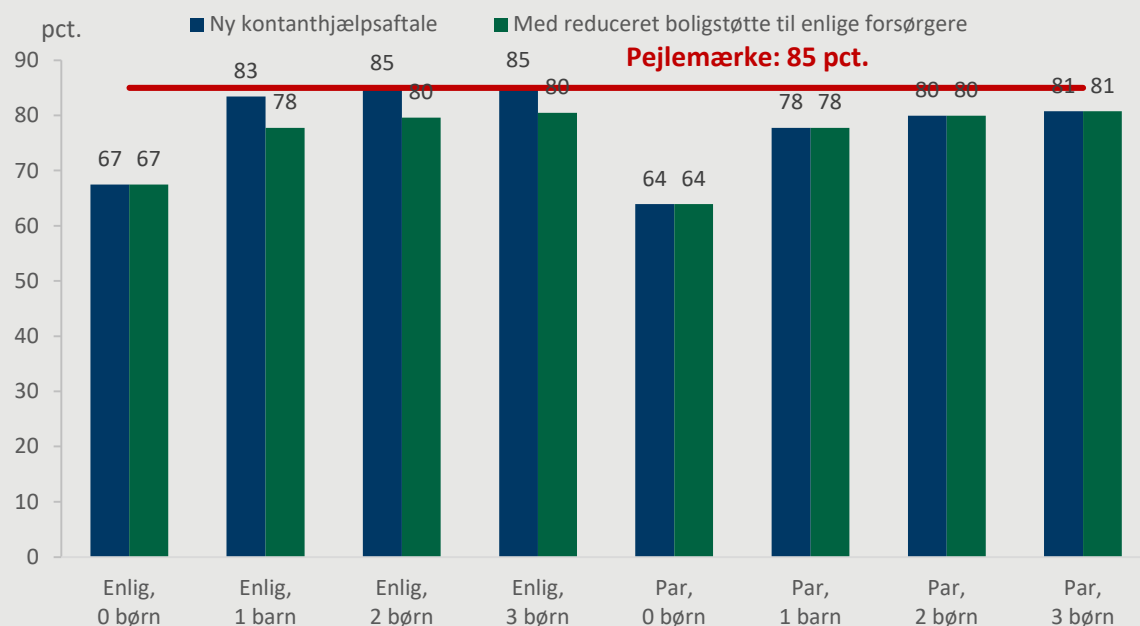
## Reform: Effekt på gevinst ved at arbejde

Men forslagene om en reduktion af boligstøtten for enlige forsørgere vil indkomsten for en enlig forsørger på kontanthjælp blive reduceret fra det høje niveau på ca. 85 pct. af et lavindkomstjob i dag til ca. 80 pct., jf. figur 7. Dermed øges gevinsten ved at arbejde betydeligt.

<sup>11</sup> Hvis man fx sænkede boligstøttens andel af boligudgiften til maksimalt 15 pct. (frem for 25 pct. med forslaget for en enlig med 1 barn), ville marginalskatten blive reduceret over et større indkomstinterval. Men det ville samtidig betyde, at boligstøtten for kontanthjælpsmodtageren ville blive reduceret og derved ville indkomsten for kontanthjælpsmodtageren være under Ydelseskommisionens grundbudget.

**Figur 7**

**Disponibel indkomst på kontanthjælp ift. disponibel indkomst i lavtlønsjob**



Kilde: CEPOS-beregninger

**Tabel 3**

**Udbetalte ydelser/løn for en enlig forsørger over 30 år med 1 barn på kontanthjælp eller i lavtlønsjob, kr. pr. måned**

	Gældende regler		Reform: Reduceret boligstøtte	
	Kontant-hjælps-modtager	I lavtlønsjob	Kontant-hjælps-modtager	I lavtlønsjob
Løn	0	21.500	0	21.500
Kontanthjælp	14.700	0	14.700	0
Skat	-3.900	-6.100	-3.900	-6.100
Børnetilskud	1.100	1.100	1.100	1.100
Børnebidrag	1.500	1.500	1.500	1.500
Børne- og ungeydelse	1.100	1.100	1.100	1.100
Boligstøtte	3.400	2.500	1.400	1.500
Fritidstillæg	100	0	100	0
<b>I alt</b>	<b>18.000</b>	<b>21.500</b>	<b>16.000</b>	<b>20.600</b>
<b>Disponibel indkomst, kontanthjælp ift. lavtlønsjob, pct.</b>	<b>83</b>		<b>78</b>	

Kilde: CEPOS-beregninger

## Reform: Effekt på ydelsesniveau for kontanthjælpsmodtagere

En reduktion af boligstøtten vil reducere indkomsten for enlige forsørgere på kontanthjælp. Som nævnt er indkomsten for enlige forsørgere i dag betydeligt over grundbudgettet. Dvs. der er plads til en reduktion, hvis sigtet for ydelsesniveauet for en kontanthjælpsmodtager er et grundbudget.

I dag indebærer boligstøtte-reglerne, at en enlig kontanthjælpsmodtager med 1 barn får 3.400 kr. i boligstøtte ud af huslejen på ca. 6.000 kr., jf. tabel 3 ovenfor. Dvs. boligstøtten betaler 57 pct. af huslejen. Med reformen reduceres boligstøtten til 1.400 kr., hvilket svarer til 23 pct. af huslejen. Med reformen vil der altså fortsat være en betydelig støtte til betaling af huslejen.

Inkl. forslagene om ændret boligstøtte vil enlige forsørgere på kontanthjælp være lidt højere end Ydelseskommisionens grundbudget, jf. tabel 4.

**Tabel 4**  
**Grundbudget og disponibel indkomst for kontanthjælpsmodtagere, forhøjet sats, kr. pr. måned**

	Enlig, 1 barn	Enlig, 2 børn	Enlig, 3 børn
Grundbudget	15.800	18.500	21.900
Disponibel indkomst, ny kontanthjælpsaftale	18.000	21.800	25.000
Disponibel indkomst med reduceret boligstøtte til enlige forsørgere	16.000	19.300	22.500
<b>Forskel ift. grundbudget</b>			
Ny kontanthjælpsaftale	2.200	3.300	3.100
Med reduceret boligstøtte til enlige forsørgere	200	700	600

Anm.: CEPOS har korrigeret dagsinstitutionsudgifterne til det nye kontanthjælpsniveau og opregnet grundbudgettet fra 2021-niveau til 2024-niveau med den forventede inflation og forventede huslejestigninger. Tallene er afrundede.  
Kilde: CEPOS-beregninger

## Alternative reform-muligheder

Herunder er der skitseret alternative reform-muligheder samt argumenter for, hvorfor reformen af boligstøtten er at foretrække frem for nedenstående.

### Afskaffelse af alle særtilskud

Afskaffes både børnetilskud til enlige forsørgere, boligstøtte, økonomisk friplads samt beskæftigelsesfradraget til enlige forsørgere, giver det et provenu på 8,6 mia. kr., jf. tabel 5<sup>12</sup>.

<sup>12</sup> Dertil kommer afskaffelse af skattefradraget for børnebidrag. Fradraget udgør 2,9 mia. kr. i 2022, hvilket som udgangspunkt indebærer et merprovenu efter tilbageløb på 0,6 mia. kr.

**Tabel 5.**  
**Provenu ved afskaffelse af særordninger til enlige forsørgere samt ordninger, der er særligt gunstige for enlige forsørgere**

	mia. kr.
Børnetilskud	1,5
Boligstøtte (boligsikring)	4,1
Økonomisk friplads	2,4
Beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere	0,7
<b>I alt</b>	<b>8,6</b>

Anm.: Børnetilskud og beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere indeholder kun udgifter til enlige forsørgere. Økonomisk friplads og boligsikring er særligt gunstige for enlige forsørgere, men kan også modtages af andre familier. De viste beløb er det samlede provenu for til alle, ikke kun for enlige forsørgere.

Kilde: Danmarks Statistik, Skatteministeriet samt CEPOS-beregninger

En afskaffelse af alle disse særtilskud vil imidlertid reducere indkomsten for enlige forsørgere ned under grundbudgettet, jf. tabel 6. Derfor er en sådan reform altså ikke forenelig med et hensyn til, at kontanthjælpsmodtagere skal have en disponibel indkomst, der svarer til grundbudgettet.

**Tabel 6.**  
**Grundbudget og disponibel indkomst for kontanthjælpsmodtagere, forhøjet sats, ved afskaffelse af økonomisk friplads, boligstøtte og børnetilskud, kr. pr. måned**

	Enlig, 1 barn	Enlig, 2 børn	Enlig, 3 børn
Grundbudget	17.700	21.400	25.700
Disponibel indkomst	13.500	16.300	19.000
Forskel	-4.200	-5.100	-6.800

Anm.: Grundbudgettet er af CEPOS opjusteret med værdien af økonomisk friplads i SFO

Kilde: CEPOS-beregninger

## Afskaffelse af børnetilskud til enlige forsørgere

Hvis man alene afskaffer børnetilskuddet til enlige forsørgere, vil enlige forsørgere på kontanthjælp fortsat have en indkomst over grundbudgettet, jf. tabel 7.

**Tabel 7.**  
**Grundbudget og disponibel indkomst for kontanthjælpsmodtagere, forhøjet sats, ved afskaffelse af børnetilskud, kr. pr. måned**

	Enlig, 1 barn	Enlig, 2 børn	Enlig, 3 børn
Grundbudget	15.800	18.500	21.900
Disponibel indkomst	16.900	20.200	22.900
Forskel	1.100	1.600	1.000

Kilde: CEPOS-beregninger

Når det anbefales at reformere boligstøtten fremfor at afskaffe børnetilskuddet til enlige forsørgere, skyldes det, at boligstøtte-reformen også giver positive strukturvirkninger i form af lavere

marginalskat og øget incitament til at tage et lavtlønsjob. Desuden giver boligstøtten et incitament til et større boligforbrug, end hvis den enkelte selv skulle betale.

Disse strukturvirkninger får man stort set ikke ved at fjerne børnetilskuddet. Dog tilvejebringer man et stort provenu på 1½ mia. kr., fordi børnetilskuddet gives til alle enlige forsørgere uanset indkomst.

### Afskaffelse af særligt beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere

Der er gode grunde til at fjerne det særlige beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere, herunder et hensyn til at forenkle skattesystemet.

Når forslaget ikke er med i analysen, skyldes det et ønske om at reducere marginalsatten på arbejde, mens en afskaffelse ville forhøje den. Som en del af en større reform, der sænker skatten på arbejde, ville det være oplagt at forenkle skattesystemet, herunder ved at afskaffe det særlige beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere. Se "[Århundredets skattereform](#)", CEPOS, januar 2022, for et bud på en sådan skattereform.

### Økonomisk friplads i daginstitution

Økonomisk friplads i daginstitution bidrager, som vist i figur 3, også til høje marginalsatter. Men i modsætning til boligstøtten er der ikke umiddelbart en simpel løsning på dette bidrag til de høje marginalsatter.

Det skyldes, at den økonomiske friplads bidrager til at gøre det attraktivt for kontanthjælpsmodtagere at sende deres børn i daginstitution. Uden friplads øger man incitamentet til at forblive på kontanthjælp for at hjemmepasse børnene og dermed spare udgiften til daginstitution.

Dvs. hvis fripladsen afskaffes, risikerer man, at kontanthjælpsmodtagere kommer længere væk fra arbejdsmarkedet, fordi det bliver meget dyrt at komme i job, da de så også skal betale for daginstitution.

Derfor er det fornuftigt, at en del af kontanthjælp og øvrig støtte til lavindkomster gives som naturalie-støtte i form af økonomisk friplads i daginstitutioner.

## Appendiks 1. Kortlægning af enlige forsørgere

I 2022 var der 127.400 enlige forsørgere. 108.600 af disse var kvinder (85 pct.), mens kun 15 pct. var mænd. Knap halvdelen af de enlige forsørgere er i aldersgruppen 40-49 år, mens godt en fjerdedel er 30-39 år.

**Tabel A1.1**

**Enlige forsørgere i 2022, opdelt på køn og alder**

	Antal			Andele, pct.		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
Op til 29 år	300	8.800	9.200	0	7	7
30-39 år	3.400	32.400	35.800	3	25	28
40-49 år	9.500	49.800	59.300	7	39	47
50-59 år	5.000	17.300	22.300	4	14	17
60+ år	600	300	900	0	0	1
<b>I alt</b>	<b>18.800</b>	<b>108.600</b>	<b>127.400</b>	<b>15</b>	<b>85</b>	<b>100</b>

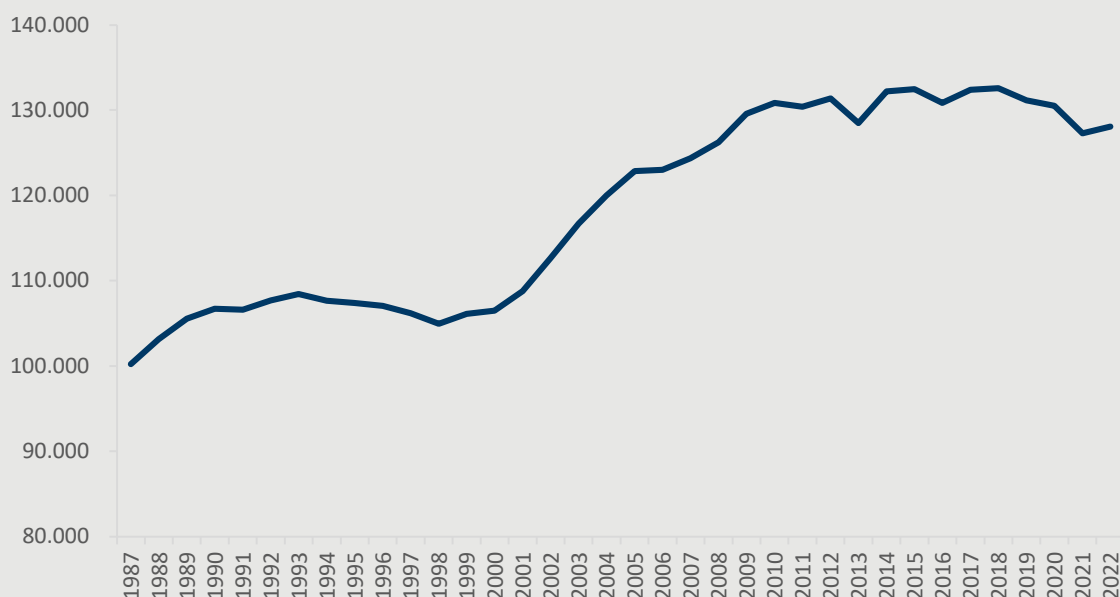
Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre.

### Udvikling over tid

Antallet af enlige forsørgere har været omtrent konstant på ca. 130.000 siden 2009. Fra år 2000 til 2009 var der imidlertid en mærkbar stigning fra ca. 105.000 til ca. 130.000, dvs. en stigning på 25.000 enlige forsørgere.

**Figur A1.1**

**Antal enlige forsørgere, 4. kvartal i året**



Anm.: Databrud i 2007 og 2018. Lille forskel på niveauet i 2022 ift. tabel A1.1 ovenfor, som er lavet på basis af Danmarks Statistiks registerdata, mens denne figur er direkte udtræk fra tabeller i statistikbanken.dk.

Kilde: Danmarks Statistik

### Enlige forsørgere overrepræsenteret blandt kontanthjælpsmodtagere

Knap 70 pct. af de enlige forsørgere er lønmodtagere. Det er samme andel som for andre, jf. tabel A1.2. Enlige forsørgere er imidlertid overrepræsenterede blandt kontanthjælpsmodtagere, idet ca. 13 pct. er på kontanthjælp mod 5 pct. for de øvrige 18-59-årige.

**Tabel A1.2**  
Socioøkonomisk status for 18-59-årige i 2022, enlige forsørgere og andre

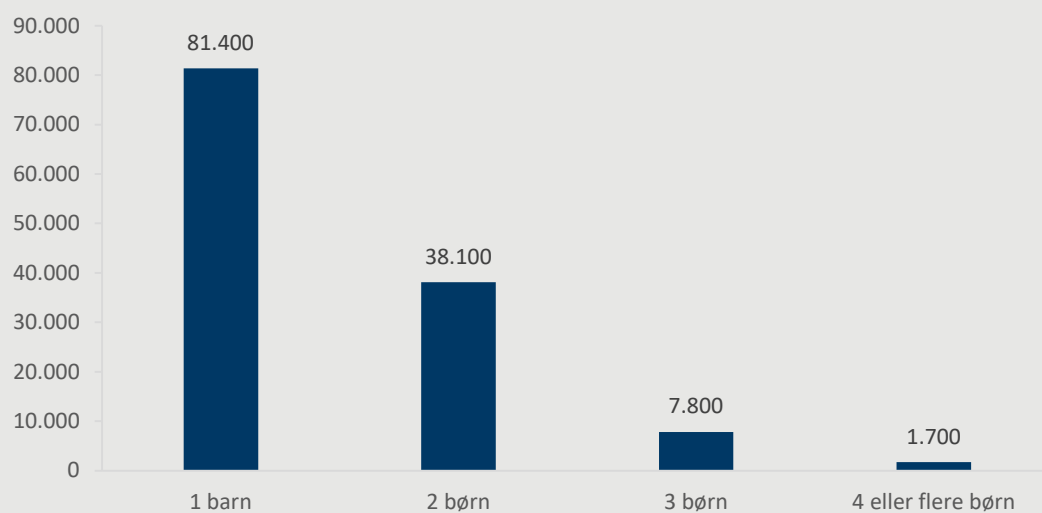
	Antal		Andel, pct.	
	Andre	Enlige forsørgere	Andre	Enlige forsørgere
Selvstændige	116.400	4.100	3,8	3,2
Lønmodtagere	2.103.900	86.900	68,3	68,7
Kontanthjælp	147.700	16.500	4,8	13,1
Førtidspension	143.100	5.800	4,6	4,6
Øvrige	567.200	13.200	18,4	10,4
<b>I alt</b>	<b>3.078.300</b>	<b>126.500</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Kilde: CEPOS-beregninger på Danmarks Statistiks personregistre

### Antal børn

Enlige forsørgere har typisk 1 eller 2 børn, jf. figur A1.2.

**Figur A1.2**  
Enlige forsørgere opdelt på antal børn



Kilde: Danmarks Statistik

## Appendiks 2. Disponibel indkomst for enlige forsørgere på kontanthjælp og i job

**Tabel A2.1**

**Disponibel indkomst for kontanthjælpsmodtagere, forhøjet sats, kr. pr. måned**

	Enlig, 0 børn	Enlig, 1 barn	Enlig, 2 børn	Enlig, 3 børn	Par, 0 børn	Par, 1 barn	Par, 2 børn	Par, 3 børn
Kontanthjælp	13.000	14.700	14.700	14.700	23.900	29.300	29.300	29.300
Skat	-3.300	-3.900	-3.900	-3.900	-5.800	-7.700	-7.700	-7.700
Børnetilskud	0	1.100	1.600	2.200	0	0	0	0
Børnebidrag	0	1.500	3.100	4.600	0	0	0	0
Børne- og ungedydelse	0	1.100	2.100	3.200	0	1.100	2.100	3.200
Boligstøtte	700	3.400	3.900	3.900	700	700	700	700
Fritidstillæg	0	100	200	300	0	500	900	1.400
<b>Disponibel indkomst</b>	<b>10.400</b>	<b>18.000</b>	<b>21.800</b>	<b>25.000</b>	<b>18.900</b>	<b>23.800</b>	<b>25.300</b>	<b>26.800</b>

Anm.: Tallene er afrundede.

Kilde: CEPOS-beregninger

**Tabel A2.2**

**Disponibel indkomst for lavtlønsfamilier, kr. pr. måned**

	Enlig, 0 børn	Enlig, 1 barn	Enlig, 2 børn	Enlig, 3 børn	Par, 0 børn	Par, 1 barn	Par, 2 børn	Par, 3 børn
Løn	21.500	21.500	21.500	21.500	43.100	43.100	43.100	43.100
Skat	-6.800	-6.100	-6.100	-6.100	-13.600	-13.600	-13.500	-13.500
Børnetilskud	0	1.100	1.600	2.200	0	0	0	0
Børnebidrag	0	1.500	3.100	4.600	0	0	0	0
Børne- og ungedydelse	0	1.100	2.100	3.200	0	1.100	2.100	3.200
Boligstøtte	700	2.500	3.400	3.900	0	0	0	500
<b>Disponibel indkomst</b>	<b>15.400</b>	<b>21.500</b>	<b>25.700</b>	<b>29.300</b>	<b>29.500</b>	<b>30.600</b>	<b>31.700</b>	<b>33.200</b>

Anm.: Tallene er afrundede. En lavtlønsarbejder tjener 134,9 kr. i timen, jf. appendiks 4.

Kilde: CEPOS-beregninger

**Tabel A2.3**

**Disponibel indkomst på kontanthjælp ift. disponibel indkomst i lavtlønsjob**

	Enlig, 0 børn	Enlig, 1 barn	Enlig, 2 børn	Enlig, 3 børn	Par, 0 børn	Par, 1 barn	Par, 2 børn	Par, 3 børn
Kontanthjælpsmodtager	10.400	18.000	21.800	25.000	18.900	23.800	25.300	26.800
Lavtlønsjob	15.400	21.500	25.700	29.300	29.500	30.600	31.700	33.200
Forskel	5.000	3.600	3.900	4.300	10.600	6.800	6.400	6.400
<b>Kontanthjælp/lavtlønsjob, pct.</b>	<b>67</b>	<b>83</b>	<b>85</b>	<b>85</b>	<b>64</b>	<b>78</b>	<b>80</b>	<b>81</b>

Anm.: Tallene er afrundede.

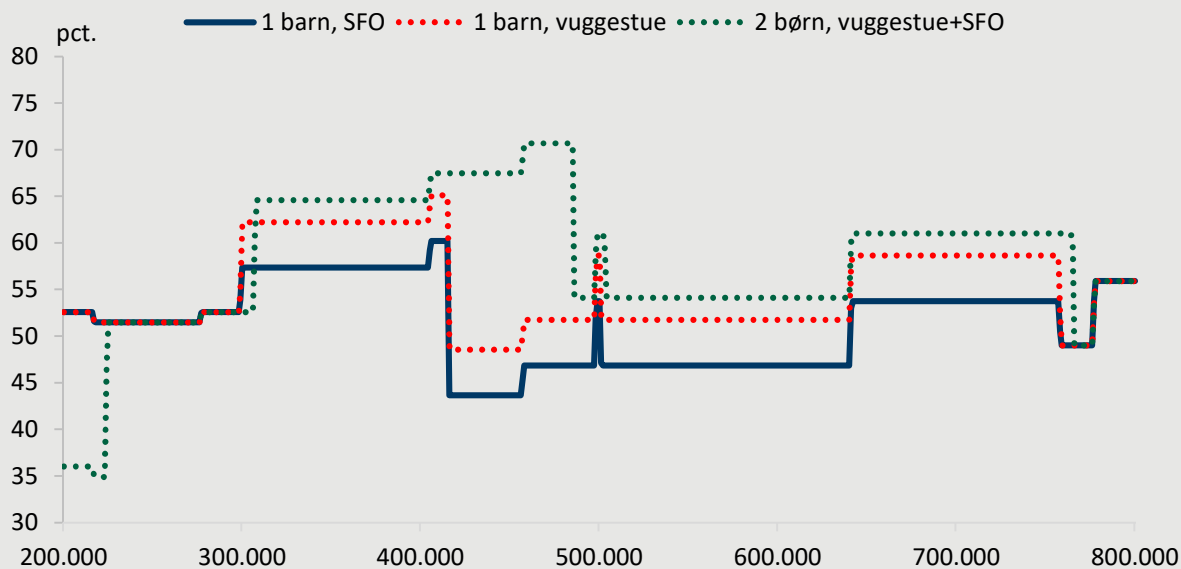
Kilde: CEPOS-beregninger



## Appendiks 3. Marginalskat afhængig af lønindkomst for enlige forsørgere

**Figur A3.1**

**Marginalskat afhængig af lønindkomst, enlig forsørger med forskellige børneantagelser**



Anm: Aftrapning af boligstøtte og daginstitutionsbetaling giver anledning til meget høje marginalsatter (over 100 pct.) i enkelte punkter. Disse er udeladt af figuren af hensyn til læsbarhed.

Kilde: CEPOS-beregninger

## Appendiks 4. Dokumentation

### Boks A4.1

#### Sådan har vi gjort

Alle børn er 7-14 år og går i SFO.

Boligantagelser følger Ydelseskommisionen jf. Tabel A4.1.

En lavtlønsarbejder tjener 134,9 kr. i timen, svarende til den overenskomstfaste mindsteløn som ufaglært inden for HK-området, jf. Beskæftigelsesministeriet<sup>13</sup>.

Der er ikke antaget ekstra udgifter til transport, fagforening eller a-kasse ved at komme i beskæftigelse.

Antallet af enlige forsørgere er opgjort ud fra hvor mange, der modtager ordinært børnetilskud.

### Tabel A4.1

#### Forudsætninger for udgifter til husleje og el, vand og varme samt boligens størrelse, Kr. pr. måned, 2024.

	0 børn	1 barn	2 børn	3 børn
<i>Enlige</i>				
Husleje	4.300	6.000	6.500	6.500
El, vand, varme	900	1.300	1.300	1.300
Kvm	60	80	90	95
<i>Par</i>				
Husleje	5.400	6.000	6.500	6.500
El, vand, varme	1.300	1.400	1.400	1.500
Kvm	75	85	90	95

Kilde: Ydelseskommisionen, fremskrevet af CEPOS fra 2021 til 2024-niveau

<sup>13</sup> <https://bm.dk/media/upaft3th/faktaark-der-skal-vaere-en-oekonomisk-gevinst-ved-at-arbejde.pdf>